

Context

De stijging in Europese consumptie van quinoa en de als gevolg hoge prijzen maken de lokale teelt van (biologische) quinoa ook in België interessant. Er zijn in Nederland een aantal quinoarassen veredeld die geschikt zijn voor onze regio. Het Waalse GILBEL bvba (Quinobel) ging contracten aan met landbouwers in België om deze rassen te telen. In 2015 werd in België een 110 ha quinoa geteeld, waarvan zo'n 70 ha biologisch of in omschakeling. Het overgrote deel hiervan groeide in Wallonië (info Quinobel).

Quinoa (*Chenopodium quinoa*) hoort thuis in de amarantenfamilie (Amaranthaceae) en is familie van spinazie en suikerbiet. De Nederlandse naam is 'gierstmelde' en het lijkt ook sterk op het onkruid melde of melganzenvoet. De teelt en verwerking vertoont veel gelijkenissen met de zomergranen zodat quinoa soms een 'pseudograan' wordt genoemd. De zaadjes worden gevormd in een bloeipluim en zijn ongeveer 2 mm groot. De quinoazaadjes hebben een hoge voedingswaarde en zijn tegenwoordig populair ter vervanging van rijst, pasta, ...

Proefopzet

Naast het verkennen van de teelt was het doel van de proef:

1. de waarde van de aangeboden rassen te onderzoeken (factor ras)
2. de optimale strategie voor mechanische onkruidbestrijding onderzoeken (factor onkruidbehandeling)

In de praktijk leidde dit tot 2 zaaimomenten: directe zaai na ploegen en uitgestelde zaai na het aanleggen van een vals zaaibed. Met beide momenten werd ook een intensieve onkruidbestrijding (maximale inzet van schoffel en wiedege) en een extensieve bestrijding (enkel wiedege indien nodig) nagestreefd. Om te kunnen schoffelen werd alles gezaaid in rijen op 21 cm (schoffelmes 14 cm). Elke combinatie van ras en onkruidbehandeling werd in 4 herhalingen aangelegd.

Bespreking per ras

Atlas

Atlas maakt een groot, vrij heterogeen gewas met grote, vrij open pluimen. De gevoeligheid voor valse meeldauw was gemiddeld. De afrijping werd in september wat afgeremd en bij het dorsen op stam op 2 oktober moest het geoogste product nagedroogd worden. De bruto opbrengst na drogen was 3,8 ton/ha bij vroege en 2,2 ton/ha bij late zaai.

Jessie

Jessie maakte een kort, eerder fijn gewas met kleine pluimen. Jessie was gevoelig voor valse meeldauw en is duidelijk het vroegste ras. Het deegrijpe stadium werd bij de vroeg gezaaide planten al begin augustus bereikt. Door de droge weersomstandigheden in augustus kon er op 3 en 10 september rechtstreeks op stam gedorst worden. Dit zorgde voor iets minder onzuiverheden dan bij de oogst van de andere rassen. De bruto opbrengst na drogen bedroeg 3,6 bij vroege en 3,5 ton/ha bij late zaai.

Tabel 1: De factoren met hun varianten in de veldproef

Ras (3)	Onkruidbehandeling (4)
Atlas	directe zaai + intensief
Jessie	directe zaai + extensief
Pasto	uitgestelde zaai na 2 weken vals zaaibed + intensief
	uitgestelde zaai na 2 weken vals zaaibed + extensief

Pasto

Pasto maakt een uniform kort, gedrongen gewas met donker blad en een compacte pluim. Het ras was zeer weinig gevoelig voor valse meeldauw: slechts enkele kleine bladplekjes werden gevonden. Pasto werd op 28 september gemaaid en in zwad gelegd. De vochtige nachten maakten dat dit zwad vrij vochtig bleef en het geoogst product op 2 oktober moest nagedroogd worden. De bruto opbrengst na drogen bedroeg 5,3 bij vroege en 2,9 ton/ha bij late zaai.

Riobamba

Riobamba werd slechts in 1 herhaling opgenomen in de proef. Het ras was eerder laat en gemiddeld gevoelig voor valse meeldauw.

Besluit

De (biologische) teelt van quinoa is een kans voor een beperkt aantal telers. In het droge voorjaar van 2015 was meermaals wiedegeen voldoende voor een goede onkruidbestrijding. In Wallonië zijn er positieve ervaringen met de rotatieve wiedege. Schoffelen kan misschien nodig blijken in een regenachtig voorjaar. Voor de geteste rassen was een tijdige zaai in (begin) april bepalend voor de opbrengst. Daarnaast is een goede planning van de oogst een kritiek punt van de teelt.

Jessie is een vroeg ras dat ondanks zijn gevoeligheid voor valse meeldauw een goede opbrengst behaalde, ongeacht zaai op 10 april of 13 mei. Ook de kans om op stam te kunnen dorsen was een pluspunt van dit ras. Bij de latere rassen Atlas en Pasto was maaien en nadien dorsen vanaf het zwad een vereiste. Om een droge oogst te verkrijgen gebeurt dit uit onze ervaring best vroeg, zeker voor half september. Pasto heeft bij een vroege zaai in begin april een hoger opbrengstpotentieel dan Jessie. Bij een late zaai in mei lijkt Jessie de beste keuze. Atlas en Riobamba toonden voorlopig weinig meerwaarde.

Referenties

De proef wordt in 2016 herhaald. Vragen over quinoa? Contacteer:

Karel Dewaele
Afdeling biologische productie
E_ karel.dewaele@inagro.be
T_051 27 32 58

Veronique De Mey
Afdeling energie, biomassa en innovatie
E_ veronique.demey@inagro.be
T_051 27 33 90

Inagro werkt voor deze kennisontwikkeling omtrent quinoa samen met het bedrijf Quinobel, ILVO, PCG en provincie Vlaams-Brabant. Een gezamenlijk rapport is in opmaak.

www.quinobel.be